

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 1127

Archeologienota Torenweg -
Bruggesteenweg te Ruiselede,
Wingene & Beernem (West-
Vlaanderen)
Programma van Maatregelen

STIJN VAN LANCKER

Colofon

Uitgever	ADEDE bv
Jaar van uitgave	2024
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	Janssens David
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bv. ADEDE bv is niet aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit diens adviezen.

Inhoudsopgave

1	Gemotiveerd advies.....	- 4 -
2	Programma van maatregelen.....	- 7 -

1 Gemotiveerd advies

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen. Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek.

Het plangebied ligt op een hoogte van ca. 25m TAW ter hoogte van een noordwest-zuidoost georiënteerde zandrug.

De bodem binnen het projectgebied betreft voornamelijk (matig) droge zandbodems.

De CAI-locaties in de omgeving helpen om een verwachting te bepalen naar mogelijke archeologica op het plangebied. In de directe omgeving van het projectgebied werd echter weinig extensief archeologisch onderzoek uitgevoerd. Bij de aanleg van waterleidingen op ca. 60 meter van het meest noordelijke punt van het projectgebied, werden in 2020 funderingen, vloeren en kamerindelingen aangetroffen van een 19de-eeuws gebouw, zichtbaar op de Atlas der Buurtwegen. Daarnaast ontbreekt het echter aan archeologische indicatoren in de onmiddellijke omgeving van het projectgebied. De oudste sporen in de ruimere omgeving betreft lithisch materiaal (op ca. 300m ten oosten van het projectgebied). Andere meldingen betreffen voornamelijk sporen vanaf de late middeleeuwen.

Op basis van de cartografische bronnen beschikbaar vanaf de 18e eeuw en luchtfoto's vanaf de tweede helft van de 20ste eeuw kan vastgesteld worden dat de omgeving van het projectgebied in de loop van de 18de en 19de eeuw werd omgezet van weidegebied naar landbouwgrond. Sindsdien bevindt het projectgebied zich quasi volledig in landbouwgebied ten noorden van de rijbaan.

Archeologische verwachting

Voor het projectgebied kan een algemene verwachting vooropgesteld worden wat betreft sporen uit verschillende historische perioden. Dit is echter voornamelijk op basis van de landschappelijke ligging door het ontbreken van extensief archeologisch onderzoek in de omgeving.

De ligging van het projectgebied bovenop een heuvelrug lijkt de kans op vondsten uit de steentijden en metaaltijden eerder te verlagen. Toch werd op ca. 300m ten oosten van het projectgebied, eveneens bovenop dezelfde heuvelrug, lithisch materiaal uit de Steentijden aangetroffen. Sporen uit de Metaaltijden ontbreken volledig in de nabije en ruimere omgeving.

Voor Romeinse periode wordt een algemene verwachting vooropgesteld op basis van de landschappelijke ligging, al ontbreekt het in de omgeving aan archeologisch materiaal dat dit kan staven.

Het lijkt erop dat het projectgebied zich lang in heidegebied bevond tot het in de 18de-19de eeuw werd omgezet in landbouwgrond. Voor de middeleeuwen en nieuwe tijd kan bijgevolg een eerder lage verwachting vooropgesteld worden, terwijl sporen van na deze ingebruikname allicht van agrarische aard zullen zijn (sporen van perceelsindeling, rabatten waar bos werd aangeplant, ploegsporen, etc.¹). Globaal gezien is er dus een eerder lage tot algemene archeologische verwachting voor het projectgebied. Het ontbreken van extensief archeologisch onderzoek in de omgeving van het projectgebied, zorgt er wel voor dat er aanzienlijke kenniswinst te behalen valt indien een archeologisch onderzoek toch tot onderzoeksresultaten komt.

Impact van de geplande werken

De opdrachtgever plant de aanleg van een fietspad over de hele lengte van het projectgebied, en de aanleg van een stuk parking ter hoogte van Gemeenschapsinstelling De Zande.

Het nieuwe fietspad komt naast de bestaande weg en zal 2,5m breed zijn, en maximaal (dit varieert naargelang de locatie, cf. inplantingsplan) 2,5m verwijderd van de baan liggen. De bestaande bomen worden in de mate van het mogelijke ontzien. Ter hoogte van Torenweg 4 dienen wel enkele struiken gerooid te worden.

De dikte van het fietspad (inclusief funderingen) bedraagt 0,45m.

Ter hoogte van Gemeenschapsinstelling De Zande wordt ook het voetpad aan weerszijden van de straat opnieuw aangelegd. Aangezien deze zone reeds verstoord is door het aanleggen van nutsleidingen en bestaande verharding, vormen deze (relatief ondiepe) ingrepen dus geen bedreiging voor het bodemarchief. Dit zal ter hoogte van het voetpad reeds in verregaande mate verstoord zijn.

Tenslotte wordt ook een deel van de bestaande parking rechtover Gemeenschapsinstelling De Zande heraangelegd. Het betreft twee zones van ca. 900 m². Hier word verharding aangelegd op een stuk grasland aansluitend aan de bestaande parking. De nieuwe verharding reikt ca. 58 cm diep in de bodem (zie dwarsprofiel PRT 7).

¹ Dit werd ook ter hoogte van het projectgebied aangetroffen, zie: Coenaerts, J., Libert, M., 2023, *Archeologische evaluatie van het bodemarchief proefsleuven ter hoogte van de Bruggesteenweg nr. 77 en 103 te Ruiselede (prov. West-Vlaanderen)*, ABO archeologisch rapport 30965, Gent.

Afhankelijk van de diepte van het archeologisch vlak, kunnen deze ingrepen een bedreiging vormen voor het eventueel aanwezige bodemarchief.

Afweging noodzaak vervolgonderzoek

Op basis van de grootte en vorm van een groot deel van het projectgebied zal verder onderzoek ter hoogte van het geplande fietspad te weinig uitzicht bieden op voldoende kenniswinst om dit te kunnen verantwoorden. Het projectgebied is op de meeste plaatsen ca. 3 meter breed. Dit is te smal om bij een verder onderzoek kenniswinst te bekomen. De ruimtelijke continuïteit en coherentie van de onderzoeksresultaten worden hierdoor belemmerd. Bijgevolg is het potentieel op kennisvermeerdering zeer laag, en wegen de eventuele opbrengsten niet op tegen de kosten die vervolgonderzoek met ingreep in de bodem met zich meebrengt.

Ook ter hoogte van de aan te leggen parking zal verder onderzoek te weinig uitzicht bieden op kennisvermeerdering om dit te kunnen verantwoorden. Ten eerste gaat het om relatief kleine zones (ca. 50 op 18 meter) die door hun beperkte grootte vrij weinig uitzicht bieden op voldoende kenniswinst bij verder onderzoek. Bovendien blijkt uit archeologisch onderzoek in de omgeving (een nabijgelegen perceel met een gelijkaardige historisch verloop en landschappelijke ligging) dat dit terrein sterk beïnvloed werd door menselijk ingrijpen en uitstuitend AC-profielen vertoont. Hierdoor is er geen potentieel op sporen uit de steentijd. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden enkel sporen van bosbouw aangetroffen. Dit gegeven stemt overeen met het gekende historische kaartmateriaal. Op de Vandermaelenkaart staat het projectgebied immers gekarteerd als naaldbos.² De gelijkaardige landschappelijke ligging en historische evolutie doen besluiten dat er ter hoogte van de aan te leggen parking een zelfde bodemopbouw en dezelfde sporen van bosbouw kunnen verwacht worden.

Dit lage archeologische potentieel in combinatie met de geringe grootte doen besluiten dat verder onderzoek ook voor dit deel van het projectgebied niet aan de orde is.

² Audenaert, E., Biuckaert, K., Claesen, J., Van Genechten, 2021, *Nota met ingreep in de bodem. Wingene – Sint-Pietersveldstraat, ARCHEBO rapport 2021A359, Kortenaeken.*

2 Programma van maatregelen

Binnen het verslag van resultaten en bovenstaand gemotiveerd advies werd aangetoond dat het potentieel op waardevolle kenniswinst ontbreekt bij de uitvoer van verder archeologisch (voor)onderzoek. Volgens artikel “§5.2 van de Code van Goede Praktijk” is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. Verdere maatregelen inzake archeologisch onderzoek worden dan ook – conform de Code van Goede Praktijk – niet voorgesteld.

Dit advies ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplecht. Eventuele toevalsvondsten dienen steeds gemeld te worden aan het agentschap Onroerend Erfgoed.